

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๕๑

วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๒๖๗ เพราะเหตุผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งใดในบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบริษัทดังกล่าวหรือไม่

ความเห็น

๑. บทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นมาตรการหนึ่งของหมวด ๑๒ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และเป็นบทบัญญัติหนึ่งในส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ที่มีเจตนารมณ์จะป้องปรามมิให้ฝ่ายการเมืองเข้าไปแทรกแซงก้าวก่ายกับฝ่ายราชการประจำ หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนพัวพันกับภาคธุรกิจเอกชน อันจะเป็นหนทางให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบในการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองขึ้นได้โดยง่าย โดยการเอื้อประโยชน์ ในทางที่ไม่ชอบให้แก่กันและกัน อันยากแก่การติดตามตรวจสอบ ในภายหลัง ดังนั้น การใช้และการตีความบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์นี้ จึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าวให้มากที่สุด จะถือเคร่งครัดตามถ้อยคำสำนวนหรือลายลักษณ์อักษรที่ใช้กันในบริบทของกฎหมายเอกชนหาได้ไม่

๒. สำหรับการกระทำของผู้ถูกร้องในฐานะพิธีกรกิตติมศักดิ์รายการโทรทัศน์ชิมไป บ่นไป ซึ่งผลิตรายการโดยบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด นั้น ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้เป็นยุติตามคำรับของผู้ถูกร้องที่ยืนยันต่อศาลว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำการเป็นพิธีกรในรายการ “ชิมไป บ่นไป” ให้แก่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด

มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ และเมื่อผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วก็ยังคงกระทำการเป็นพิธีกรในรายการดังกล่าว และในรายการ “ชกโขยง ๖ โมงเช้า” อีกรายการหนึ่งด้วย จนกระทั่งมีผู้ทักท้วงว่าเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้เลิก เพราะไม่ต้องการให้เป็นปัญหาโต้แย้งต่อไป ทั้ง ๆ ที่ผู้ถูกร้องเห็นว่าการกระทำความดังกล่าวของผู้ถูกร้องเป็นเพียงการรับจ้างบริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด เท่านั้น มิใช่การเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด อันจะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า ผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนจากการเป็นพิธีกรในรายการวิทยุโทรทัศน์ของบริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด ทั้งสองรายการนั้นหรือไม่ เพียงใด ปรากฏจากแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด.๓) ที่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด ยื่นต่อกรมสรรพากรในปี ๒๕๔๓ เดือนมิถุนายนหักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับค่าตัวพิธีกรที่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด จ่ายให้แก่ผู้ถูกร้อง ๓ รายการ เดือนกรกฎาคมหักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับค่าตัวพิธีกรที่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด จ่ายให้แก่ผู้ถูกร้อง ๑ รายการ เดือนสิงหาคม ๒ รายการ เดือนกันยายน ๓ รายการ เดือนตุลาคม ๑ รายการ เดือนพฤศจิกายน ๑ รายการ และเดือนธันวาคม อีก ๑ รายการ ในปี ๒๕๔๘ ปรากฏรายการหักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับค่าตัวพิธีกรที่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด จ่ายให้แก่ผู้ถูกร้องเดือนมกราคม ๑ รายการ เดือนมีนาคม ๓ รายการ ปี ๒๕๕๐ ปรากฏรายการหักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับค่าจ้างแสดงที่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด จ่ายให้แก่ผู้ถูกร้องในเดือนเมษายนและพฤษภาคมเดือนละ ๒ รายการ เดือนตุลาคม ๓ รายการ ซึ่งเงินค่าตัวพิธีกรที่บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด จ่ายให้แก่ผู้ถูกร้องตามที่ปรากฏในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด. ๓) ดังกล่าวนั้นแต่ละเดือนมีจำนวนเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท หากใช้เป็นเงินค่าพาหนะในการถ่ายทำรายการครั้งละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ดังที่ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและนำสืบพยานหลักฐานมาไม่

นอกจากนี้ยังปรากฏจากแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งผู้ถูกร้องยื่นต่อกรมสรรพากรตามแบบ ภ.ง.ด. ๕๐ และนายพิชาติ เกษเรือง รองอธิบดีกรมสรรพากร ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมสรรพากร ส่งเป็นหลักฐานให้แก่ศาล และคู่กรณีได้รับรองความถูกต้องแท้จริงไว้แล้วว่าผู้ถูกร้องมีเงินได้จากการเป็นพิธีกรให้บริษัท เฟซ มิเดีย จำกัด มาโดยตลอดตั้งแต่ปีภาษี ๒๕๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยกเว้นปีภาษี ๒๕๔๔ และ ๒๕๔๕ โดยปีภาษี ๒๕๔๓ ได้รับจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท

ปีภาษี ๒๕๔๖ จำนวน ๘๔๒,๑๐๕.๒๐ บาท ปีภาษี ๒๕๔๗ จำนวน ๑,๐๘๖,๒๘๕.๔๖ บาท ปีภาษี ๒๕๔๘ จำนวนเกินกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนปีภาษี ๒๕๔๕ และ ๒๕๕๐ ข้อมูลไม่ปรากฏว่า เงินได้จากการเป็นพิธีกรของผู้ถูกร้องได้รับจากผู้ใด

อนึ่ง ผู้ถูกร้องเองก็เบิกความรับต่อศาลว่าได้รับค่าตอบแทนจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ตามที่ปรากฏในเอกสารหลักฐานที่ศาลเรียกมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจริง เพียงแต่ได้แย้งว่าเป็นการได้รับก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทั้งเป็นการรับค่าตอบแทนในฐานะผู้รับจ้าง มิใช่ในฐานะลูกจ้าง แต่เมื่อพิเคราะห์จากหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อศาลนั้นระบุว่า ในการรับเชิญไปเป็นพิธีกรในรายการทำอาหารให้แก่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ผู้ถูกร้องได้รับค่าพาหนะครั้งละประมาณ ๕,๐๐๐ บาทเท่านั้น อันเป็นการขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากเอกสารที่ศาลเรียกมาจากรมสรรพากร ประกอบกับคำเบิกความของนายศักดิ์ชัย แก้ววรรณิสกุล ผู้ก่อตั้งและกรรมการบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด และคำเบิกความของนางดาริกา รุ่งโรจน์ ผู้จัดการฝ่ายการเงินและบัญชีของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ที่ระบุว่าบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด จ่ายค่าเป็นพิธีกรให้แก่ผู้ถูกร้องในช่วงก่อนเป็นนายกรัฐมนตรีเพียงครั้งละ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าน้ำมรดกเท่านั้น โดยจ่ายให้แก่คนขับรถตามระยะทาง อันเป็นการเบิกความที่สอดคล้องกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง แต่เมื่อปรากฏความจริงจากเอกสารหลักฐานการเสียภาษีดังที่แสดงมาข้างต้นแล้วว่า ผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนการทำหน้าที่เป็นพิธีกรจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เป็นจำนวนมากตลอดมาอย่างสม่ำเสมอ จึงฟังได้ว่าคำชี้แจงของผู้ถูกร้องและคำเบิกความของพยานทั้งสองมิได้เป็นความจริงและมีพฤติการณ์สื่อให้เห็นเป็นพิรุณว่า น่าจะมีการปกปิดบิดเบือนข้อเท็จจริงบางอย่างบางประการ และเมื่อพิจารณาประกอบกับการที่ทางกรมสรรพากรไม่สามารถตรวจสอบหาหลักฐานการยื่นรายการภาษีหัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด.๑) ของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ๒๕๕๑ อันเป็นช่วงที่ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว และยังคงทำหน้าที่เป็นพิธีกรให้บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด อยู่ ทั่ว ๆ ที่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด มิได้หยุดกิจกรรมการถ่ายทำรายการวิทยุโทรทัศน์ทั้งสองรายการ ทำให้ข้อเคลือบแคลงว่า น่าจะมีการปิดบังอำพรางข้อเท็จจริงในกรณีนี้มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังปรากฏข้อพิรุณจากหนังสือที่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด โดยนายศักดิ์ชัย แก้ววรรณิสกุล ทำถึงผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ สอบถามว่า เมื่อผู้ถูกร้องลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะยังคงเป็นพิธีกรในรายการชิมไป บ่นไปได้หรือไม่ ซึ่งผู้ถูกร้องมีหนังสือเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ตอบว่า ถ้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ไม่มีปัญหาในการทำรายการ แต่หากทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร คงทำไม่ได้ แต่ “ผมจะทำให้เปล่า ๆ โดยไม่รับเงินค่าตอบแทนเป็นค่าน้ำมันรถเหมือนอย่างเคย” ซึ่งหนังสือทั้งสองฉบับที่ผู้ถูกร้องอ้างสนับสนุนข้อต่อสู้ของตนด้วยนี้ ถ้าความจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด มาก่อนเลย นอกจากค่าน้ำมันรถครั้งละ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท เท่านั้น หนังสือสองฉบับนี้ ก็สมเหตุสมผล และมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏจากหลักฐานการเสียหายอากรแล้วว่าความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น เพราะความจริงผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนในการเป็นพิธีกรให้แก่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ในอัตราที่สูงมากมาโดยตลอดเวลาที่ทำหน้าที่พิธีกรให้บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ข้อความในหนังสือของผู้ถูกร้องจึงขัดแย้งต่อความจริงและไม่เพียงแต่ไม่มีน้ำหนักให้เชื่อถือเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นพิรุณหนักยิ่งขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องที่ว่าทำหน้าที่ให้บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ในช่วงเวลาที่เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เลยนั่น จึงไม่มีน้ำหนักให้เชื่อถือได้ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนในการทำหน้าที่พิธีกรจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด มาตลอดเวลาที่ทำหน้าที่พิธีกรให้แก่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด

๓. จากข้อเท็จจริงดังกล่าวมีปัญหาต้องวินิจฉัยในข้อกฎหมายต่อไปว่า ผู้ถูกร้องมีฐานะเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๗ หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นมาตรการหนึ่งของหมวด ๑๒ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และเป็นบทบัญญัติหนึ่งในส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่มีเจตนารมณ์จะป้องปรามมิให้ฝ่ายการเมืองเข้าไปแทรกแซงก้ำก้ำกับฝ่ายราชการประจำ หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนพัวพันกับภาครัฐกิจเอกชน อันจะเป็นหนทางให้เกิดการทุจริตประพฤตินิยมชอบในการใช้ฐานะตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองขึ้นได้โดยง่าย โดยการเอื้อประโยชน์ ในทางที่ไม่ชอบให้แก่กันและกัน อันยากแก่การติดตามตรวจสอบในภายหลัง ดังนั้น การใช้และการตีความบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์นี้ จึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าวให้มากที่สุด จะถือเคร่งครัดตามถ้อยคำสำนวนหรือลายลักษณ์อักษรที่ใช้กันในบริบทของกฎหมายเอกชนหาได้ไม่

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะกิจการงานที่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ได้กระทำร่วมกันกับผู้ถูกร้อง มาโดยตลอดเป็นเวลาหลายปี โดยบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ทำเพื่อมุ่งค้าหากำไร มิใช่เพื่อการกุศลสาธารณะ และผู้ถูกร้องก็ได้รับค่าตอบแทนอย่างสมฐานะและภารกิจ เมื่อได้มากระทำในระหว่างที่ผู้ถูกร้องดำรง ตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีจึงเป็นการกระทำและนิติสัมพันธ์ที่อยู่ในขอบข่ายที่มาตรา ๒๖๗ ประสงค์ จะป้องปราม เพื่อมิให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนพัวพันกับภาครัฐกิจเอกชนแล้ว ทั้งยังปรากฏจากคำ ให้สัมภาษณ์ของผู้ถูกร้องในหนังสือ “สกุลไทย” ฉบับที่ ๔๗ ประจำวันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๔ หน้า ๓๗ อีกด้วยว่า การทำหน้าที่พิธีกรกิตติมศักดิ์รายการโทรทัศน์ชิมไป บ่นไป ที่ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา ๑๐.๓๐-๑๑.๐๐ นาฬิกา ทางไอทีวี ผลิตรายการโดยบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด นั้น ผู้ถูกร้องได้รับ เงินเดือนจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เดือนละ ๘๐,๐๐๐ บาท ด้วยเหตุผลและพฤติการณ์แห่งคดี ดังกล่าว จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำการเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด อันเป็นการต้องห้าม ตามมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเป็นเหตุทำให้ ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ตั้งแต่วันที่ได้กระทำการ ดังกล่าวแล้ว ประเด็นข้ออื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไป

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ